

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. J. Baricovej, v právnej veci žalobkyne **J. K.**, proti žalovanému **Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny**, Špitálska č. 8, Bratislava, v konaní o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného** č. AA/2008/11712-NSVOPPK/AIV zo dňa 25. augusta 2008, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. októbra 2008, č.k. 11S/44/2008-30, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29. októbra 2008, č.k. 11S/44/2008-30, **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného č. AA/2008/11712-NSVOPPK/AIV zo dňa 25. augusta 2008 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie z dôvodu § 250j ods. 2 písm. a/ OSP. Predmetným rozhodnutím žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s § 64a zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, pracovisko Dubnica nad Váhom č. B2008/14936/PPK/CEI/055599 zo dňa 20. júna 2008, ktorým nebolo vyhovené žiadosti žalobkyne a nebol priznaný peňažný príspevok za opatrovanie maloletej dcéry.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného a zrušenia napadnutého rozhodnutia č. AA/2008/11712-NSVOPPK/AIV zo dňa 25. augusta 2008 z toho dôvodu, že nebol zohľadnený vek dieťaťa, dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, ktorý vyžaduje individuálny prístup, špeciálne stravovanie, osobitnú starostlivosť zaškolenej osoby. Krajský súd po preskúmaní administratívneho spisu dospel k záveru, že správne orgány dostatočne a spoľahlivo zistili skutkový stav, ale dospeli k nesprávnemu právnemu záveru. Poukázal na skutočnosť, že maloletá T. má 6 rokov, navštevuje materskú školu, je menej samostatná, nezrelá, samozrejme, že nevie čítať, písať, nepozná čísla, ani hodiny. Trpí cukrovkou detského veku, má občasné hypoglikemické stavy, častú menlivosť hladiny cukru v krvi, sama nie je schopná sledovať hladinu cukru a vykonávať korekciu dávok inzulínu a aplikovať 5x denne dva druhy inzulínu. Taktiež krajský súd poukázal, že žalovaný v rozhodnutí konštatuje, že to môže vykonávať len lekárom inštruovaná osoba, ktorá by maloletej zároveň pripravovala diétu a dávky potrebných živín počas dňa a pozorovala zmeny v správaní dieťaťa, ktoré signalizujú zníženu alebo zvýšenú hladinu cukru v krvi. Žalovaný v rozhodnutí uvádza, že maloletá potrebuje pomoc pri kúpaní, pri zabezpečovaní diétnej stravy a pitného režimu. Krajský súd na rozdiel od žalovaného dospel k právnemu záveru, že uvádzané skutočnosti je potrebné hodnotiť ako splnenie zákonných podmienok na odkázanosť maloletej na celodenné, osobné a riadne opatrovanie pri nevyhnutných životných úkonoch v zmysle prílohy č. 1 bod 1. písm. b/, c/ a e/ zákona o sociálnej pomoci. Podľa krajského súdu v napadnutom rozhodnutí zo strany správnych orgánov v oboch stupňoch absentuje vyhodnotenie nevyhnutného životného úkonu a to dohľadu, najmä vzhľadom na vek a zdravotný stav mal. Dieťaťa. Konštatoval tiež, že podľa názoru žalovaného maloletá potrebuje pomoc lekárom inštruovanej osoby pri úkonoch súvisiacich s jej základným ochorením a to aplikácia inzulínu, podávanie diétnej stravy a dohľad, ale neuviedol ako tento problém riešiť a kto maloletej takúto osobu zabezpečí. Správne orgány sa nedôvodne spoliehajú na pomoc z rodinného prostredia, čo je podľa názoru krajského súdu, vzhľadom na potrebu celodenného dohľadu a celodennej pomoci pri aplikácii inzulínu a prípravy a podávaní stravy, nad rozsah zabezpečovania potrieb zdravého dieťaťa. Vykonávanie týchto úkonov bez peňažného príspevku nemožno od členov rodiny spravodlivo žiadať, pretože časový rozsah tejto pomoci znemožňuje jednému z rodičov dieťaťa vykonávať zamestnanie a zabezpečovať si prostriedky na svoje potreby. Z týchto dôvodov je právny názor žalovaného vo veci v rozpore so zákonom. Nevyvážený a preto krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil.

Rozsudok krajského súdu napadol žalovaný včas podaným odvolaním, žiadajúc, aby ho odvolací súd zmenil a rozhodol o zamietnutí žaloby a ponechal v platnosti rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu, lebo podľa jeho názoru krajský súd dospel k chybnému právnemu názoru na vec. Namietal, že žalovaný rozhodol podľa § 64a ods. 1 zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci, tzn. teda že rozhodol na základe posudku vydaného podľa § 57 ods. 1 a 2 zákona. Tento posudok bol vypracovaný na základe Záznamu lekára odboru posudkových činností zo dňa 30. júla 2008 a sociálneho šetrenia z 29. júla 2008. Z posudku vyplýva, že dieťa žalobkyne je menej zrelé po sociálnej stránke, ale nemá žiadne poruchy mobility, orientácie, zmyslové poruchy, ani poruchy verbálnej komunikácie. Je schopné samostatne vykonávať nevyhnutné životné úkony rovnakým spôsobom ako zdravé dieťa rovnakého veku. Z pohľadu diagnózy Diabetes mellitus na intenzifikovanej liečbe inzulínom je potrebné chorému dieťaťu, na rozdiel od zdravého dieťaťa, pravidelne 3-krát denne sledovať hladinu cukru v krvi a 5-krát denne aplikovať inzulín. Poukázal, že aplikácia inzulínu subkutánne (podkožne) je podľa Nariadenia vlády č. 223/2005 Z.z., ktorým sa mení nariadenie vlády SR č. 776/2004 Z.z., ktorým sa vydáva katalóg zdravotných výkonov, kapitole VI., bod 2, kód 252 zdravotníckym úkonom a účelom zákona č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov nie je zabezpečovanie poskytovania zdravotníckej starostlivosti, ale posudzujú sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu z 27. decembra 2008 uviedla, že jej dcéra nie je schopná samostatne rozpoznať ani zvládnuť pre svoj vek a ochorenie pre ňu nevyhnutné životné úkony. Žalovaný sa nevysporiadal so skutočnosťou, že tieto úkony je potrebné vykonávať v priebehu celého dňa. Z obsahu podania je zrejmé, že sa domáha, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP.

V správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Podľa § 49 ods. 2 zákona č. 195/1998 Z.z. za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia sa na účely tohto zákona považuje znevýhodnenie, ktoré má občan s ťažkým zdravotným postihnutím v porovnaní so zdravým občanom rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok.

Podľa § 49 ods. 1, ods. 3 zákona č. 195/1998 Z.z. kompenzácia je určená na prekonanie alebo na zmiernenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia za podmienok ustanovených týmto zákonom. Formy kompenzácie sú a/ sociálne služby, b/ peňažné príspevky, c/ peňažný príspevok za opatrovanie.

Podľa § 64 ods. 1 zákona č. 195/1998 Z.z. fyzickej osobe, ktorá opatruje občana s ťažkým zdravotným postihnutím staršieho ako šesť rokov odkázaného podľa posudku vydaného podľa § 57 ods. 1 a 2 na celodenné, osobné a riadne opatrovanie (ďalej len „opatrovanie“), možno poskytnúť peňažný príspevok za opatrovanie. Peňažný príspevok za opatrovanie nemožno poskytnúť, ak občanovi s ťažkým zdravotným postihnutím sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo ak sa mu starostlivosť zabezpečuje opatrovateľskou službou.

Podľa § 64a ods. 3 zákona č. 195/1998 Z.z. opatrovanie občana s ťažkým zdravotným postihnutím fyzickou osobou uvedenou v odseku 2 sa vykonáva najmä na účely zabezpečenia pomoci pri nevyhnutných životných úkonoch uvedených v prílohe č. 1. Za opatrovanie sa považuje aj opatrovanie v rozsahu hodín uvedenom v odsekoch 6 a 7.

V prílohe č. 1 zákona č. 195/1998 Z.z. označenej ako „Nevyhnutné životné úkony, nevyhnutné práce v domácnosti a formy zabezpečenia kontaktu so spoločenským prostredím“ sú v bode 1 vymedzené nevyhnutné životné úkony: a/ bežné úkony osobnej hygieny vrátane holenia, pomoc pri obliekaní a vyzliekaní, pomoc pri presune na vozík, na lôžko, pomoc pri

použití WC; b/ kúpanie vrátane umytia vlasov; c/ donáška obeda, dovoz obeda alebo iného teplého jedla, pomoc pri podávaní jedla a pri pití; d/ starostlivosť a výchova nahrádzajúca prirodzené rodinné prostredie; e/ dohľad.

Rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín číslo B2008/14936/PPK/CEI/055599 z 20. júna 2008 nebol priznaný žalobkyni peňažný príspevok za opatrovanie jej maloletej dcéry z dôvodu, že nespĺňa podmienky stanovené zákonom. Podkladom pre predmetné rozhodnutie bol posudok vydaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, oddelenie posudkových činností, detašované pracovisko Dubnica nad Váhom č. 08/14955/054924/OPČ/VRA zo dňa 20. mája 2008, podľa ktorého je mal. T. považovaná za občana s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50% a v oblasti nevyhnutných životných úkonov a prác v domácnosti sa jej nenavrhuje kompenzácia sociálnych dôsledkov vyplývajúcich z jej ťažkého zdravotného postihnutia. Podľa posudku nevyhnutné životné úkony vykonáva maloletá T. primerane svojmu veku. Sama vstane z postele, prejde na WC, do kúpeľne, kde vykonáva bežné úkony osobnej hygieny (umyje tvár, ruky, zuby), prezlečie sa, naje sa sama. Vie si upratať svoje veci a hračky. Pomoc inej osoby potrebuje pri kúpaní, pichaní inzulínu a príprave diétnej stravy. Pomoc pri kúpaní a príprave akejkoľvek stravy, bez ohľadu na jej špecifickosť, pri šesťročnom dieťati je bežná rodičovská povinnosť vyplývajúca zo zákona o rodine. Pichanie inzulínu nie je v rozsahu celodenného, osobného a riadneho opatrovania. Z uvedených dôvodov sa peňažný príspevok za opatrovanie nenavrhuje.

V rámci odvolacieho správneho konania a po preštudovaní spisovej dokumentácie bola opäť posúdená odkázanosť maloletej T. K. na žiadanú formu kompenzácie. Odvolací správny orgán vydal dňa 14. augusta 2008 posudok, podľa ktorého je mal. T. považovaná za občana s ťažkým zdravotným postihnutím, miera funkčnej poruchy je 50% a v oblasti nevyhnutných životných úkonov a prác v domácnosti sa nenavrhlá kompenzácia sociálnych dôsledkov vyplývajúcich z jej zdravotného postihnutia. Napadnutým rozhodnutím č. AA/2008/11712-NSVOPPK/AIV z 25. augusta 2008 žalovaný správny orgán v odvolacom konaní odvolanie žalobkyne zamietol a prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu potvrdil. Vychádzal z posudku zo 14. augusta 2008, a preto pri posudzovaní odkázanosti maloletej T. K. dospel odvolací orgán k záveru, že maloletá je samostatná pri nevyhnutných životných úkonoch a nemá nijaké obmedzenia v mobilite, orientácii a komunikácii v porovnaní so zdravým dieťaťom jej veku, pohlavia a za rovnakých podmienok. Pomoc inej osoby

potrebuje pri úkonoch súvisiacich s jej základným ochorením, t.j. pri zabezpečovaní diétnej stravy, kontrole glykémie (3x denne), aplikácii inzulínu (5x denne), ako aj pri sledovaní zmien v správaní dieťaťa signalizujúce kolísanie hladiny cukru v krvi. Tieto úkony môže vykonávať len lekárom inštruovaná osoba. Žalovaný skonštatoval, že maloletá T. K. potrebuje pomoc inej osoby z dôvodu ochorenia diabetes mellitus, avšak nie je odkázaná na pomoc inej osoby v rozsahu celodenného, osobného a riadneho opatrovania v zmysle § 64a zákona o sociálnej pomoci.

Sporným v tomto prípade bolo právne posúdenie veci, konkrétne či boli splnené zákonné podmienky pre poskytnutie peňažného príspevku za opatrovanie podľa § 64a a nasl. zákona o sociálnej pomoci. Z administratívneho spisu (zo záznamu lekára odboru posudkových činností Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave z 30. júla 2008) vyplýva, že menlivosť hladiny cukru v krvi dieťaťa žalobkyne je častá, závislá od pohybu, diéty, a preto je nutná kontrola glykémie 3x denne. Doporučená je aplikácia dvoch druhov inzulínu v tzv. intenzifikovanom režime (5 vpichov denne). Korekciu dávok inzulínu podľa aktuálnej hladiny cukru v krvi môže vykonávať len lekárom inštruovaná osoba, ktorá zároveň pripravuje diétu a dávky potrebných živín počas dňa. Zároveň tá istá osoba sleduje zmeny v správaní dieťaťa a ostatné vonkajšie, vegetatívne prejavy, ktoré signalizujú zníženú alebo zvýšenú hladinu cukru v krvi. Dieťa je podľa psychologického nálezu menej samostatné po sociálnej stránke, nezrelé a nie je schopné vykonávať úkony spojené so základným ochorením. Je teda zrejmé, že maloletá T. K. v tomto prípade potrebuje pomoc pri podávaní jedla a pití, pretože si sama nevie určiť koľko a čoho môže zjesť. Nemožno sa preto stotožniť s názorom žalovaného, že pomoc pri príprave akejkoľvek stravy, bez ohľadu na jej špecifickosť, pri šesťročnom dieťati je bežná rodičovská starostlivosť. Práve špecifickosť stravy pre maloletú znemožňuje rodičom jej zabezpečenie napr. v rámci školských stravovacích zariadení oproti rodičom detí zdravých a nutnosť podávania špeciálnej stravy osobne a celodenne rodičmi resp. jedným z rodičov. Okrem toho je podľa lekára nutný aj dohľad a celodenné sledovanie dieťaťa. K námietke žalovaného, že aplikácia inzulínu subkutánne je zdravotníckym úkonom, ktorý žalovaný nezabezpečuje. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že táto skutočnosť je irelevantná, pretože okrem aplikácie inzulínu v danom prípade je nutné vykonávať dohľad, ktorý má podľa lekára vykonávať osoba pripravujúca diétu a dávky potrebných živín počas dňa a vykonávajúca korekciu inzulínu. Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade dieťa potrebuje opatrovanie

na zabezpečenie spomínaných nevyhnutných životných úkonov uvedených v Prílohe č. 1, bod 1, písm. c/ a e/ zákona č. 195/1998 Z.z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a dôvody v ňom uvedené si osvojuje ako svoje vlastné s poukazom na § 246 ods. 1 veta prvá v spojení s § 219 ods. 2 OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 druhá veta OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnej žalobkyni ich náhradu nepriznal, pretože jej v tomto konaní trovy nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2010

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová